

Torah from Around the World

---

*De Eeuwige zal macht aan zijn volk verlenen,
de Eeuwige zal zijn volk zegenen met vrede.*

Tehilliem 29:11

Sjabbat 6 juli 2024/30 Siewan 5784, Korach, Bemidbar/Numeri 16:1 - 18:32

Tanach blz. 300 - 307

2e sefer Beresjiet/Genesis 1:14 - 19

Tanach blz. 3 - 4

Haftara: Jehosjoea 14:1 - 15

Tanach blz. 459 - 461

Vertaler: Channa Kistemaker

Commentaar: **Rabbin Menachem Creditor** is als wetenschappelijk onderzoeker verbonden aan de UJA-Federation te New York.

[Oorspronkelijke Engelse tekst](#)

Niet ter wille van de hemel

De sidra Korach, een aangrijpende eeuwenoude verkenning van conflict en leiderschap, blijft angstaanjagend actueel. Korach betwist het gezag van zijn

neven, Mosjee en Aharon, en beschuldigt hen ervan zichzelf te verheffen boven de gemeenschap die zij dienen. Het bijbelse verhaal communiceert de tastbare spanning van de tegenstrijdige bedoelingen achter dit dispuut en de kwaliteiten die dienende leiders onderscheiden van degenen wier voornaamste drijfveren aandacht en macht zijn.

Korach is een populist wiens taal wordt gedefinieerd door wat Michael Milburn en Sheree Conrad 'de politiek van de woede' noemen (*Raised to Rage*, 2016). Hij confronteert Mosjee en Aharon niet met constructieve kritiek, noch met een strategische visie die ten goede komt aan de gemeenschap, maar eerder met een duidelijk verlangen om te agiteren en te ontwrichten. Zijn uitdaging, gehuld in de taal van gelijkheid en rechtvaardigheid, komt in wezen voort uit eigenbelang. Korach's vraag: "Waarom voelt u zich dan boven de gemeenschap van de Eeuwige verheven?" (Bemidbar 16:3), lijkt op het eerste gezicht te pleiten voor gelijkheid binnen de gemeenschap, maar het is in werkelijkheid slechts een façade voor zijn onderliggende ambitie. Mosjee weigerde immers herhaaldelijk de roep van God bij de brandende braamstruik (Sjemot 3:13, 4:1-13), en Aharon werd pas daarna door God geroepen om als woordvoerder van Mosjee te dienen (Sjemot 4:14-16). Niet alleen jaagden de broers de macht niet na, ze probeerden er ook volledig aan te ontsnappen.

In een fantasievolle midrasj wordt Korachs poging om de autoriteit van Mosjee en Aharon te kleineren uitgebreid met een extra facet: antinomianisme, de afwijzing van de wet zelf.

"En Korach nam (Num. 16:1)" – Wat staat hier vlak voor geschreven? "Laat ze een *techelet* (blauw) draad aan hun *tzitzit* bevestigen (Bemidbar 15:38)." Korach greep dit aan en zei tegen Mosjee: 'Is een *talliet* die geheel van *techelet* draden is gemaakt, vrijgesteld van de mitswa van *tzitzit*?' Mosjee antwoordde: "Er zijn *tzitzit* bij nodig." Korach antwoordde: "Een *talliet* van alleen *techelet* draden is niet voldoende, maar vier aangesloten blauwe draden zijn voldoende?!" [Korach vroeg toen:] "Is een huis vol Torarollen vrijgesteld van de mitswa van *mezoeza*?" Mosjee antwoordde: "Er is ook dan een *mezoeza* nodig." Korach zei tegen hem: "Een huis dat alle 275 secties van de Tora bevat is onvoldoende, maar één sectie in de deuropening is voldoende?!" Korach zei tegen Mosjee: "God heeft u hierover geen opdracht gegeven. Vanuit je eigen gedachten heb je ze toegevoegd." Dit is de reden waarom de Torah schrijft: "En Korach nam." Dit soort taal gaat altijd over verdeeldheid. " (Bemidbar Rabba 18:3)

Door de traditie op deze manier weer te geven, probeerde Korach de gemeenschap te verdelen. Hij stelde niet echt zinvolle vragen, niet in het

bijbelse voorbeeld van het gezag van Mosjee en Aharon, en niet in de midrasj-gevallen van tzitzit en mezoeza. Hij probeerde traditionele structuren af te breken, terwijl hij zijn bedoelingen omhulde met oppervlakkige claims van het nastreven van gerechtigheid.

In onze tekst maakt Korach gebruik van intense maatschappelijke angst en manipuleert hij de gemeenschap. Door hen om de tuin te leiden met als doel de zelfverheffing waarvan hij het leiderschap van Mosjee en Aharon onterecht beticht, laat hij de schoonheid van het beoefenen van bewuste aandacht voorkomen als een perversie van heiligheid. Argumenten gemotiveerd door ego zijn inherent destructief. Dergelijke geschillen, gedreven door de behoefte aan erkenning, ondermijnen op zijn best de cohesie binnen de gemeenschap en verstikken de groei, en in het slechtste geval breken ze het maatschappelijke verband. Korachs argument is niet "ter wille van de hemel"; het is een machtsspel, een poging om de posities van Mosjee en Aharon over te nemen zonder rekening te houden met het welzijn van de gemeenschap. Dit staat in schril contrast met argumenten die *lesjem shamajiem* zijn (ter wille van de hemel), gekenmerkt door een oprecht verlangen om de gemeenschap te verbeteren, om anderen van dienst te zijn.

Beschouw daarentegen het Talmoedische model van de debatten tussen Hillel en Sjammai. Hoewel ze vaak hartstochtelijk waren, waren de geschillen van hun concurrerende scholen binnen de joodse traditie geworteld in een gedeelde toewijding om de goddelijke waarheid te ontdekken en het gemeenschapsleven te bevorderen. Hun argumenten waren constructief en hadden tot doel het begrip te verduidelijken en te verdiepen, in plaats van te domineren of in verlegenheid te brengen. Deze benadering van meningsverschillen bevordert groei en ontwikkeling, waarvan de hele gemeenschap profiteert.

Wanneer Mosjee geconfronteerd wordt met de rebellie van Korach, reageert hij niet met een onmiddellijke veroordeling of verdediging van zijn eigen staat van dienst. In plaats daarvan werpt hij zich ter aarde (Bemidbar 16:4) in een daad van nederigheid en verdriet. Het leiderschap van Mosjee wordt gekenmerkt door zijn bereidheid om de last van het volk te dragen en zijn voortdurende voorbede voor hen – zelfs als ze zich tegen hem keren.

Ware leiders zijn degenen die zichzelf als dienaren zien. Ze leiden niet voor persoonlijke glorie, maar uit plichtsbesef. Dergelijke leiders geven prioriteit aan de behoeften van de gemeenschap boven hun eigen bekendheid.

Deze leiders modelleren een goddelijke kwaliteit die de mystici *tzimtzoem* noemen, de manier waarop zij zich voorstellen dat God Gods Oneindige Licht heeft samengetrokken om ruimte voor de wereld te creëren, een kosmische daad van zelfbeperking. Dit idee van goddelijke nederigheid is een krachtig tegenmodel voor de menselijke neiging tot ego, wat maar al te vaak het geval is in de hedendaagse gecompliceerde werelden van religie en politiek, waar individuen hun eigen ambities vermengen met de heilige verplichtingen van machtige posities binnen de gemeenschap. Tzimtzoem is de decentralisatie van het eigen gezag, waardoor de groei en ontwikkeling van anderen wordt versterkt en aangemoedigd. Dit model staat in schril contrast met degenen die proberen te domineren en te controleren en laat zien dat echt leiderschap ligt in nederigheid en het versterken van anderen.

Zoals de oude wijzen van Pirkee Avot leerden:

Elk geschil dat ter wille van de hemel is, zal uiteindelijk blijven bestaan; maar een die niet ter wille van de hemel is, zal niet standhouden. Welke controverse is er in het belang van de hemel? Dat was de controverse tussen Hillel en Sjammai. En wat is de controverse die niet ter wille van de hemel is? Dat was de strijd van Korach en zijn hele raad. (M Avot 5:17)

Geschillen ter wille van de hemel, zoals die van Hillel en Sjammai, bevorderen het begrip. Leiders die zichzelf als dienaren zien en het nederige model van Mosjee en het goddelijke voorbeeld van *tzimtzoem* volgen, creëren ruimtes waar anderen kunnen gedijen en waar echte gemeenschappelijke groei kan plaatsvinden.

Uiteindelijk dienen de rebellie van Korach en de tragische uitkomst ervan als een waarschuwend verhaal. Het waarschuwt voor de gevaren van ego-gedreven geschillen en egoïstische autoriteitsfiguren. Ze herinneren ons eraan dat echt leiderschap nederigheid, zelfopoffering en toewijding aan het grotere goed vereist. En ze roepen ons op om naar argumenten te streven en leiders te zoeken die dienstbaarheid als de hoogste waarde en het beste gebruik van macht beschouwen.